

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Національної академії
Служби безпеки України
від 23.08.2017 № 273

ПОРЯДОК
організації самостійної роботи здобувачів освіти Національної академії
Служби безпеки України

I. Загальні положення

1. Цей Порядок розроблено відповідно до актів законодавства України, нормативно-правових актів Служби безпеки України та розпорядчих документів Національної академії Служби безпеки України (далі – Академія), що регламентують освітню діяльність.

Порядок є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти і визначає основні засади організації самостійної роботи курсантів, слухачів, студентів і аспірантів Академії (далі – здобувачі освіти) з урахуванням специфічних умов навчання у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України.

2. Самостійна робота здобувачів освіти є формою організації освітнього процесу, що передбачає навчальну, наукову, інноваційну діяльність здобувачів освіти у час, вільний від обов'язкових навчальних занять (лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, комплексне оперативне та оперативно-тактичне навчання, консультація) та контрольних заходів.

3. Організація самостійної роботи здобувачів освіти здійснюється на плановій основі із дотриманням принципів системності, об'єктивності, відповідності змісту і видів самостійної роботи результатам навчання, наявності необхідних ресурсів і включає організаційно-методичні та дидактичні заходи, спрямовані на забезпечення систематичності й ефективності виконання здобувачами освіти навчальних (навчально- тематичних) планів, робочих програм навчальних дисциплін (тематичних планів спецкурсів).

Організація самостійної роботи здобувачів освіти покладається на навчально-наукові інститути (центри), відділ аспірантури і докторантури, які забезпечують підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації відповідних здобувачів освіти.

За забезпечення організації самостійної роботи здобувачів освіти у межах навчальних дисциплін (спецкурсів), закріплених за кафедрою, відповідає її керівник.

Науково-педагогічні працівники кафедри зобов'язані розвивати у здобувачів освіти самостійність та творчі здібності.

4. Навчально-наукові інститути (центри), відділ аспірантури і

докторантури, кафедри з питань організації самостійної роботи здобувачів освіти взаємодіють з іншими структурними підрозділами Академії відповідно до їх компетенції.

II. Вимоги до організації самостійної роботи

1. Основними завданнями самостійної роботи є:

розширення та закріплення здобувачами освіти компетентностей, визначених стандартами вищої і післядипломної освіти;

формування у здобувачів освіти пізнавальної активності, навичок самостійної навчальної та науково-дослідної роботи;

створення педагогічних умов для реалізації індивідуальних професійних і наукових інтересів здобувачів освіти.

2. Самостійна робота здобувачів освіти включає підготовку до навчальних занять, контрольних заходів, проходження практик (стажувань), а також інші види навчальної, наукової та/або інноваційної діяльності здобувачів освіти, що передбачають реалізацію основних завдань самостійної роботи.

3. Самостійна робота здобувачів освіти може виконуватися у формі:

опрацювання інформації, отриманої безпосередньо на навчальних заняттях;

роботи з відповідними підручниками, навчальними посібниками, конспектами лекцій, у тому числі особистим конспектом лекцій та іншими джерелами інформації;

самостійного вивчення окремих тем або питань із розробкою опорного конспекту або схеми лекції;

аналітичної обробки тексту (анотування, рецензування та ін.), написання рефератів, повідомлень, доповідей, проектів, есе, оглядів тощо;

виконання підготовчої роботи до практичних (лабораторних), семінарських занять, курсових робіт (проектів) тощо;

розв'язання задач, тестів, виконання вправ, відпрацювання елементів комплексних оперативних та інших навчань;

виготовлення наочних засобів (складання таблиць схем, карт, розробка мультимедійних презентацій, відео-аудіо матеріалів) тощо.

Форми самостійної роботи повинні мати варіативний характер, бути диференційовані у часі, враховувати специфіку спеціальності, навчальної дисципліни (спецкурсу або теми), а також індивідуальні потреби здобувачів освіти.

4. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів освіти із числа курсантів, слухачів, аспірантів і студентів регламентується навчальними (робочими) планами і становить:

для курсантів, слухачів, аспірантів не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни (спецкурсу);

для студентів не менше 1/2 та не більше 2/3 загального обсягу навчального

часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни (спецкурсу).

Навчальний час, відведений для самостійної роботи слухачів перепідготовки і підвищення кваліфікації, регламентується навчально-тематичними планами та визначається кафедрами з урахуванням завдань, форм і термінів навчання на відповідних потоках післядипломної освіти.

Час початку та закінчення самостійної роботи здобувачів освіти визначається Правилами внутрішнього розпорядку Національної академії Служби безпеки України та розкладом занять, затвердженими у встановленому порядку.

5. Обсяг і зміст самостійної роботи здобувачів освіти, у тому числі наукову, фахову та періодичну літературу, щодо вивчення конкретної навчальної дисципліни (спецкурсу або теми) визначається кафедрою у робочій програмі навчальної дисципліни (тематичному або навчально-тематичному плані), планах та методичних рекомендаціях проведення семінарських, практичних (лабораторних) занять, навчально-методичних комплексах тощо.

Самостійна робота здобувачів освіти включає обов'язкові, рекомендовані види роботи та має передбачати самоконтроль з боку здобувачів освіти.

Забезпеченість самостійної роботи здобувачів освіти, які навчаються в Академії за освітніми програмами підготовки бакалаврів, магістрів і докторів філософії, має відповідати технологічним вимогам щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти (наявність підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій, хрестоматій згідно з переліком рекомендованої літератури з розрахунку один примірник на п'ять осіб фактичного контингенту здобувачів освіти або їх наявність в електронній формі (у локальному чи віддаленому доступі) для необмеженої кількості користувачів з дотриманням вимог законодавства про інтелектуальну власність).

Умови та порядок виконання самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни (спецкурсу або теми), у тому числі критерії її оцінювання, доводяться до здобувачів освіти під час навчальних занять.

6. Самостійна робота здобувачів освіти виконується в навчальних приміщеннях (навчальних аудиторіях, кабінетах, комп'ютерних класах тощо), бібліотеках Академії або за її межами.

Самостійна робота курсантів, слухачів, як правило, проводиться у навчальній аудиторії, закріпленій за відповідною академічною групою.

Під час самостійної роботи здобувачам освіти дозволяється в установленому порядку:

користуватися наявними інформаційними ресурсами навчальних кабінетів, комп'ютерних класів, інтернет-студій, електронних бібліотек Академії;

працювати з бібліотечними та кафедральними фондами;

консультуватися з науково-педагогічними співробітниками (працівниками) щодо питань пов'язаних із самостійним опануванням навчального матеріалу;

ліквідувати заборгованості та/або відпрацювати пропущені заняття;

вдосконалювати практичні навички з фізичного виховання та/або спеціальної

фізичної підготовки.

брати участь у роботі наукових гуртків (творчих колективів).

Під час організації самостійної роботи здобувачів освіти з використанням лабораторного або іншого складного обладнання чи устаткування передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку представника відповідної кафедри.

7. Безпосереднє перебування здобувачів освіти в Академії в межах відведеного навчального часу для самостійної роботи фіксується в журналах обліку роботи академічних груп відповідно до встановлених вимог.

Для здобувачів освіти, які в установленому порядку перейшли на індивідуальний план навчання, складається індивідуальний графік самостійної роботи.

Звільнення курсантів, слухачів і аспірантів із числа військовослужбовців від обов'язкової присутності в Академії під час самостійної роботи проводиться на підставі поточної та/або семестрової успішності. Рішення про надання можливості курсанту, слухачу, аспіранту бути відсутнім під час самостійної роботи приймає директор (завідувач) відповідного навчального підрозділу або особа, яка його заміщує.

III. Вимоги до оцінювання та контролю самостійної роботи

1. Самостійна робота здобувачів освіти супроводжується систематичним оцінюванням її результатів та контролем дотримання встановлених вимог з боку науково-педагогічних співробітників (працівників), кафедр, навчально-наукових інститутів (центрів), відділу аспірантури і докторантури та науково-методичної ради.

Оцінювання та контроль самостійної роботи також охоплює самоконтроль і самооцінювання з боку здобувачів освіти.

2. Матеріал навчальної дисципліни (спецкурсу або теми), передбачений відповідною робочою програмою навчальної дисципліни (тематичним планом або навчально-тематичним планом) для засвоєння здобувачами освіти в процесі самостійної роботи, вноситься на поточний та підсумковий контроль.

Результати самостійної роботи здобувачів освіти оцінюються відповідно до вимог та в порядку, встановленими Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії Служби безпеки України.

Виконання завдань самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється під час проведення лабораторних, практичних, семінарських занять (деякі питання навчальних занять можуть торкатись тем, частково або повністю опрацьованих самостійно). Кафедра також може передбачити проведення навчальних занять виключно за темами самостійної роботи.

Результати такого оцінювання фіксуються в журналах обліку роботи академічних груп за відповідну тему, розділ, модуль та враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

3. Контроль самостійної роботи здобувачів освіти включає аналіз та

узагальнення:

дотримання нормативів під час планування самостійної роботи;

повноти та якості навчальних, навчально-методичних матеріалів для проведення самостійної роботи;

стану забезпеченості здобувачів освіти підручниками, навчальними посібниками, конспектами лекцій, хрестоматіями та іншими джерелами згідно з переліком рекомендованої літератури;

укомплектованості бібліотек, навчальних кабінетів, комп'ютерних класів, інтернет-студій, аудиторій, інших навчальних приміщень та споруд у відповідності до чинних норм;

дотримання здобувачами освіти встановлених вимог стосовно часу та місця, визначених для самостійної роботи;

ефективності видів самостійної роботи у межах кожної навчальної дисципліни (спецкурсу або теми) та навчального (навчально-тематичного) плану, у тому числі шляхом анкетування здобувачів освіти.

Контроль самостійної роботи здобувачів освіти здійснюється на рівні:

науково-педагогічного співробітника (працівника) – щомісячно;

кафедри – щоквартально;

навчально-наукового інституту (центру), відділу аспірантури і докторантури – щосеместрово;

науково-методичної ради – відповідно до плану роботи ради.

Контроль самостійної роботи здобувачів освіти також може проводитися вибірково на рівні ректорату.

4. Самоконтроль і самооцінювання самостійної роботи на рівні здобувачів освіти здійснюється на постійній основі.

5. Стан організації самостійної роботи здобувачів освіти заслуховується на засіданнях кафедри, відділу аспірантури і докторантури, вчених рад навчально-наукових інститутів (центрів) і науково-методичної ради та узагальнюється у звітних матеріалах Академії з організації освітнього процесу.

6. Облік робіт науково-педагогічних працівників з організації та контролю самостійної роботи здійснюється відповідно до норм часу, визначених розпорядчими документами Академії

Схвалено рішенням Вченої ради НА СБУ

Директор центру